

Предплата
ПЛАТНА в Чернівцях
випускає:
на піль рік 5 зл.— кр.
” пів року 2 „ 50 „
” чверть року 1 „ 25 „
для заграннї 5 рублів або
12 франків

Поодинокі числа по 12 кр.
в книгарні Г. Пардінього
в Чернівцях, ринок ч. 10 і
в бюро газет І. Горовіца,
ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в пятницю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ находитися в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.), куди всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 6—8. годин вечором.

Оповіщення і прилоги обчислюються по найдешевших цінах.

ч. 48.

Чернівці, дня 27-го падолиста (лат. 9-го грудня) 1892.

Рочник VIII.

Перегляд політичний.

В раді державній ведуться ся поки що дальші наради над буджетом, з причини однак, що не подало жодного до тепер спору межі сполученою лівицею і правителством, має бути сесія ради державної по ухваленню пропозиції бюджетової відложена вже 17. с. м. Говорять навіть о розвязанні ради державної і о змінах в міністерстві, а немало причинився до цього факт, що рада державна відкинула „фонд діспозиційний“. — Димісії г. Кінбурга поки що ще не принято.

Генеральний директор цісарських фондів приватних і родинних, бар. Майр пішов на власну пропозицію на пенсію і дістав велику ленту ордеру Франц Йосифа. Наслідником бар. Майра іменованій дотеперішній заступник генерального директора, шеф секції Хертек, котрий дістав рівночасно гідність тайного советника.

Словінці в Тріесті не далися наполохати відмовою ухваленою ради міскої в справі отворення словінської школи народної, лише проти ведуть дальню агітацію і борбу о свої права. Сими діями внесли нову петицію о відкритті школи народної з словінським язиком викладовим. Підписані на петиції кликано до трістенського магістрату і старано ся вмовити в них, що така школа злизна, бо Словінці мають вже досить своїх школ. Однак петенти обстали при своїм і заявили, що так довго будуть домагатися словінської школи, доки її не осiąнуть.

В Франції наступила зміна кабінету. Задля справи на національної (будови каналу північного), в котрій має бути скомпромітованих богато високопоставлених людей, а між ними і деякі члени парламенту, уділили більшість парламенту нагану правительству за його нерішучість, а се споводувало кабінет Любета до уступлення. Новий кабінет ще не зложений.

В німецькім парламенті зачалася в середу дебата буджетова. Секретар скарбу бар. Мальтца предложив фінансову ситуацію. З минувшого року лишилась надвійка $3\frac{1}{4}$ міл., а сей рік виказав дефіциту 6 міліонів. Звичайні видатки збільшені о 28 міліонів, а з них 13 міліонів припадає на військо і маринарку. Вінци

пояснив заповіджені предложені реформи податків, іменно що-до більшого оподатковання інва, горівки і біржевих інтересів, щоби доходом покрити кошти предложені військових.

General-Anzeiger довідується від кругів консервативних, що участь Італії в триденній державній союзі не є абсолютно запевнена на будуще і що гр. Карапіві дастів того рода заявлення в комісії при нарадах над предложеннями.

Лондонський Times оповіщує російську і оту до Порти в сирії залигаючої винагороди за шкоди, які потерпіли російські піддані в последній війні. Амбасадор Нелидов настася на скоре і рішуче полагоджене сей справи, вказуючи іронічно на се, мов би турецкі фінанси поправилися, коли Порта може видавати на матеріали воєнні о много висні суми, аніж ті, які належать російським підданним. Times допомістить, що Порта задля скорого полагодження російських домагань виарендує свою річну ренту, яку платить її товариство для монополю від тютюну.

Звістний російський публіцист і бувший дипломат Татищев в оповістив в „Русскомъ Вѣстнику“ студію про турецко-болгарські відносини до Росії, а іменно як уложились вони в часі послідніх місяців. Татищев приходить до заключення, що Росія потерпіла значне поражене на Балкані. Доказом сего найперше принятіе Стамбула у султана. Болгарський міністер вибрав ся до Царгороду, щоби показати Порті папери, вкрадені в російськім посольстві в Букаренії та напохати Порту, що турецькому правлінню в Європі грозить велика небезпечність зі сторони Росії. З того, що Стамбулов є рішучим противником політичним Росії, ще не виходить, мов би він не мав дипломатичних здібностей, а сго обяслене, що напохаде Порту своїми заявленнями, вновні здійстилось. Наступили запросини Брюльмента до Царгороду, котрий оглянув Дарданел та Босфор і уложив нові илини для укріплення пролівів морських. Росія не повинна допустити, щоби Туреччина, її незплатна довжниця, затягнула велику позичку спеціально в тій цілі, аби занерти Росії вхід і вихід до Чорного моря. Характеристичне при тім се, що Татищев в сей спосіб висказується о документах

вкраденіх з російської амбасади в Букаренії, а призначених урядово за фальшиві, що після його гадки ті папери суть автентичні.

ДОПІСЬ.

З міста.

(Що діє-жо про „Руске питане на Буковинѣ“).

Вже в попереднім числі „Буковини“ дістав і. Тимінський за свое „Руске питане на Буковинѣ“ добру відправу від п. П., та помимо того кортить мене додати ще кілька слів, щоб тим ясніше що показало ся, яка мізерна, низька, рабська, невільничка, підла таї політика, що єї автор і п. Тимінський так дуже вихвалиє.

Автор каже, що „трудно було подумати, щоби центральне правительство Румунів, котрі на Буковині народ за собою мають і сильну партію творить, котра із всіх верств цілої румунської суспільності состоїть, без жадної рациї від себе відтрутило“. На се ми питаем ся: а яка-ж є рация, щоб правительство Румунів від себе відтручувало, і віддавало Волохам на поталу? Чи-ж мусить так на завсігди вже бути, щоб Волохи над Русинами панували? Чи нема вже для Русинів і надія на ліпшу долю? Бо як так би дійсно мало бути, як автор думає, то правительство завсігди буде з Волохами держати! Через що-ж се так? — На се може бути одна лише відповідь: „бо Волохи становлять сильну партію!“ Межи цими нема зрадників народних, нема підліх завистників, що другому і з рота би все видірли, нема панських та правительства лизунів, нема рікчемінських рабів, що за миску сочевиці готові і маму рідну продати. Через те вони сильна партія! Добре, дуже добре ми се знаємо, що в клубі волохів є дві із собі противні партії: партія народна, котра мала-б охоту дбати о мужика і тут чи скоріше чи пізніше зійшла-б ся на одній дорозі з рускою народною партією, що також рада-б мужикам неба прихильни.

Від Севастополя до Золотоноші.

(Подорож).

ІV.

Звинійте, що я ухідлюсь трошки на бік. Ідуши в село, я брав з собою „Зорю“, „Дзвінок“ і „Буковину“, щоб познайомити селян і нащу сельську інтелігенцію з сими дорогими перлинками нашого видавництва. Щоб же ви думали? Школирам так уподобався „Дзвінок“, що до мене що дия приходило хлопят з десять і на перебій, один поперед другого читали его, а деякі то виучували й напамять. Найбільше подобаються ім вірші Дідуся Кетера. — От як би такі книжки давали нам у школі, — сказав мій небож (сестрин спін) десятилітній хлопчик. — А чому-ж вам не дають? спітав я буцім то не знаючи, що в школах заборонено українські книжки. — Хто-ж его знає чому... Мабуть не має таких. А ті, що ви торік подарували, я поперечитував уже разів по п'ять. Возьму в школу і як піде учитель на переміну, то я й давай читати вже на всю комнату, а школи слухають...

Знаете дядьку, я вже після великої не ходити му до школи, — нежданно сказав хлопець.

Чому? питаю.

Тому, що учитель зовсім не учить. Прийде в школу та тілько школярів съміщить. Осе стане посеред комнати і давай перекривлять якого не будь чоловіка, як він приводить хлопця до школи. Здойме шапку та: „Здрасуйте, з середою будьте здорові!..“ Прийтіть, будьте ласкаві і мого хлопця, а то в мене хатка мала, а дітьми Бог не обідвів, хоч лише місце на печі буде! (?) I так кумедно балакає, що й сказати не можна, а як засьміститься хто, то зараз — ленійкою. На Чаленкового Андрея як розсердився, так бив, бив ленійкою, а потім звалив з ослінця та давай ногами штовхати: ми всі аж полякали ся... От вам панове, сегожасна поповічівска педагогія!... Здається ся зовсім неможливий факт, а праве божусь Богом, правда!!

Після такого оповідания мені цікаво стало близше познайомитися з поповічами, сельськими педагогами. Вивадок до сего трапився дуже скоро. На другий день великої съвятині наш батюшка справляв вечерок, та між іншими зап

просив і мене. Знаючи, що сюда поїздять і з інших сел попи та поповичі, я з охотою згодився піти на „балль“. I дійсно я не помилився: на вечірку було кілька попів і шість поповичів. (Про женихів не говорю, бо не про них річ). Через п'ять годин я був уже з всіма знайомими. Вечерок був поважний: один батюшка грав, до волі вдало, на скрипку разных українських пісень, а молодіж за приводом скрипки співала. Глянувшись з боку, можна було подумати, що тут зібралися гурток съвідомих Українців, але забалакавши про Україну взагалі, я усвінвився, що ні в кого з присутніх не було съвідомої прихильності до України. Для сего гуртка було однаково: чи співати „Світі тихий, краю милий!“, чи „Ах, Москва, Москва! Золотая голова!..“ Але чому слівали тілько українські пісні — ніхто не знає. Далі зайшла балачка про літературу. Старі батюшки згадували шестидесяті роки, коли в Росії література не була ще на препоні і як видно, все таки читали де-що з рос. напої літератури, а молоді поповичі, здається, „убояша ся бездні премудрості“, бо крім учебників Паульсона, Водовозова та Ушинського нічо

лити, і партія дідичівська, котрій так залежить на народі волоським, як мені на торічнім снігу; дуже добре ми се знаємо, що п. Тиміньский і п. др. Волян, приступивши до волоського клубу, стали підпорукою дідичівської партії в тім клубі, підпорукою бр. Мустаці, Стирчів і др., а не твої партії, що скоріше мала-б охоту з Русинами погодитися; — але-ж помимо того розділу в волоськім таборі, яка єдність між всіми послами панує в сьомі! Всі посли волоські ідуть разом, тримають ся куни, голосують як один муж! Оттим волоська партія сильна! Тим самим була-б руська партія сильна, але на жаль розбили, знівечили її силу п. Тиміньский і Волян своєю зрадою. Ніколи ще не буде для Русинів в сьомі такої щасливої хвилі, як тепер, але хвилі промінула без хісна, ба принесла ще пікоду. Не дармо кажуть: Ліпше з мудрим згубити, як з дурним найти. Так і сталося!

Автор в своїй безграницій нікчемності по-дає ще за причину, чому правительство мусить піднімати Волохів, то, що „ряд Волохів і наслучай війни потребує“. — А Русинів не потребує? То на що-ж рускі діти беруть до війська? На що від Русинів стягають податки на утримання війська? — Е ні! Автор думає, що кров руска може цілими ріками літи ся, гропні з руских податників можна мільйонами стягати — се, нічого не значить, сего ему не жаль, се у него не має вартості. Він виспє ставить от що: „Випадку війни, якже автор, буловинський краєвий релігійний православний фонд між рядови послужити ся може“. Підлій дурисьвіте! А то від коли сей фонд став волоським фондом? Та-ж є православний релігійний фонд, одже він так само руський як і волоський, то-ж яким чином міг быт ряд за гропні з сего фонду ще нас Русинів дусити? Хто-ж то дав рядови в 189 році мільйон зл. з сего фонду? Волохи? — Не правда, дурисьвіте, — се дав Русин Гакман!! А времети, чи-ж нужденний мільйон зл. із сего фонду мав бы більше значити, ніж руська кров і рускі мільйони в податках?! Автор хиба судить по підлій, закаженій і гнилій своєї крові, коли таку низеньку ціну кладе на руську кров...

Зрада народна затемнила авторами так страшно глупди, що він стративши руску землю під ногами, аж трясе ся перед волоською епархією. Він каже дальше так: „хотя релігійний фонд державними урядниками адмініструє ся, то все таки мають Волохи через церковну епархию свій вилів на адміністрування і розходи сего фонду, а тая церковна епархія мусить з самої відчінності довсікіх жертв обов'язаною ся чути, інаколи нереконуся, що ряд хоронить румунський народ відмалих злучених фракцій“. — Автор, видно, з п. Тиміньским згодився вже на то, що вже на віки в церковній епархії були самі лиши Волохи. То, що православна церковна епархія тепер наскрізь волоська, хоть в дієцезії більшість вірних руских, хоть

гісінсько не читають... За те коли зайшла річ про українські рускі часописи в Галичині, то „старі“ кажуть: чули, і ми де-що про них, але бачити не доводилось, а „молоді“ хвастають, що будучи в Полтаві, вони постійно чигали „Зорю“ та „Батьківщину“. А по моїй думці і „молоді“, мабуть тілько чули про „Зорю“ та „Батьківщину“ як і „старі“, бо на мое питання не могли пригадати за який рік і що саме читали. Взагалі про українську літературу і „старі“ і „молоді“ одної думки: кажуть, що пісні Шевченка, Куліша та інших українських письменників відійшли „в область історії“.(?) Одже хто знайомий хоч трохи з „Зорюю“ та „Батьківщиною“, той сего не скаже. Доконче, я не міг згодитися з таким суворим присудом „духовенства“ над українсько-руською літературою і почав розказувати про теперішній розвій нашої літератури в Галичині та на Буковині. Всі слухали з цікавістю (а може тілько вдавали так) і просили мене „пожалувати“ на другий вечіркою до попа, в сусіднє село та взяти з собою „Зорю“, „Дзвінок“ і „Буковину“.

(Дальше буде).

число парафій руских більше, ніж волоських — ся кривда руского народу підлого зрадника народного не болить, нічого его не обходить; він в своїй підлоті вже погодився з теперішньою недолею руского народу, — але не дочекаєш! Прозрить наш народ, куда веде его така церковна епархія, що, як сам автор каже, дбає лише за сам волоський народ, і з всіма зрадниками із такою епархією зробить він свій рахунок, а автори показає, що між православними церковними епархіями мають бути й Русини. — Одно дещо питане для Русинів: чи міг так писати щирій, не виробний син Русі? — Ні, ніколи!

Що „Волохи старалися з всіма Русинами злучити ся“, се чиста брехня. З послами др. Стоцким і Пігуляком про се жаден посол волоський ні одного слова не сімнув.

Автор с простим дурисьвітом, коли каже, що хтось з Русинів хоче піднімати плян Поляків, щоб Буковину спольщити. Русини щирі знають добре, що то значить панування польське — знають сего панування наші брати в Галичині — то-ж всі як один муж руками і ногами проти всого муть боронити ся, але так само не стерпіть над собою і ярма волоського. Ми Русини хочем бути вже раз вільним народом, а нічніми політичами, ані польськими, ані московськими, ані жидівськими, ані волоськими. Політика-ж Тиміньского провадить нас в неволю волоську — против того стане весь народ; досить посли ми яromo, тепер вже не хочем і не будем. Коли Тиміньському любо, то може и. Мустаці і в печі то-пнти — нам все одно. Та зрештою гадав лише так трохи напохати люді нетамущих, бо він сам не вірить, щоб на Буковині могли коли Поляки запанувати.

Як за далеко загнав ся автор в своїй услужливості для п. Мустаці, доказує се, що він повторяє глупу его вигадку, „що всі Словяни мають потяг до вандрівки“. П. Тиміньський це видить, як наш Гуцул, що має левий сяку-таку хатчину і не маючи тут зарібку, виходить на зарібки до Бесарабії, до Мольдови на більшу частину року, а усе таки завсідні повертає до твої нужденої хатчині, хоть тут це чекають его жадібні достатки, повертає лиши на те, щоб бути на рідині землі; автор не чує, що в галицькім сьомі павільон Поляки потвердили, що народ руський горячо любить свою батьківщину — у него все і всюди лиши Мустаці. Один збреше, другий по-бреху.

„У нас на Буковині русофільства нема, каже автор. То хиба автор не пригадує собі, як п. Тиміньський як ученик гімназіяльний брав — до того він сам при людях признав ся — від консула російського рублі (змінні на наші гропні), як відтак за те уважав за свій обов'язок так само бути русофілом і кацапствувати, що не міра, як тепер за 6000 зл. с романо-філом — так назава п. Тиміньского „Gazeta Bukovinei“ — і мораєтве, що не міра. Та зрештою най се автора не дивує — п. Тиміньський тоді, як треба було стати комісарем і підлізати ся п. Тишченецькому, також як п. П. показав, бути навіть дуже добрим поляко-філом — у него за гропні все є! Але так само як перше, коли то ще п. Тиміньський зівав ся з рублями, були на Буковині русофіли, так само і тепер є, тілько не п. Тиміньський, а інші сноюють той „чесний обов'язок, а п. Тиміньський хиба лиши сінкуну проликає, що не може і сего і того... Я думаю, що можна б в таких часах як тепер, де владика Морар-Андрієвич з членами своєї консисторії зробили спілку з митрополитом московським і губернатором харківським, щоб запомочи*) Купчанкову „Русску Правду“; — і справді, поцо має хто інший запомагати ся?.. Подумайте над тим пане Тиміньский;

Коли хто з межи Русинів коли „кадив кому і кланяв ся, а свого цурав ся“ — то був се безперечно лиши п. Тиміньський. Що він в житію накадив ся?... А тепер що робить? Чи не кадить, чи не кланяє ся, чи не ліже лаби, а свого рідного чи не відцурав ся він? — Докажіть се, пане Тиміньський, кому другому з народної партії!

Щоби підлізати ся нашому православному духовенству, каже автор, що воно „велику працю

мало, заким сей народ трохи отверезило і его економічно двигнуло“. Прочитайте, п. Тиміньский, цілий ряд статей з сего року в „Буковині“ про наше православне духовенство, щотрі Вам так дуже припадає до вподоби, що Ви казали собі аж передрук сеї дійсно дуже цінної розіграви зладити, а побачите, що там трохи інакше про сю справу говорять ся. Задля румунізаторського духа, який від від владики і з его консисторії нашому хотів і щирому духовенству руки звязані. Мало коли чути проховідь, науку, мало чути навіть словяньську відправу в церкви.. а війми рідко бачимо — при такім стані не можна отверезити, не можна двигнути народ економічно, а коли се говорить ся, то хиба на вітер, або аби і духовенству тумана пустити під ніс.

Автор частіше говорить, що наші інтереси спільні з інтересами Волохів і т. д. Цитаемо ся автора або і п. Тиміньского, чи се лежить такоже в інтересі Русинів, щоб епархия церковна була лише волоська, щоб та епархия руський народ румунізовала, Русинів до висіх становись не допускала і т. д.? Ні, панове! Се не наш інтерес, Хоть ви дуже великі політики, маєте ніби то велику політичну рутину і навіть більше на політиці розумієте ся як Мошків кінь, ви таки не розумієте добре наших стосунків міжнародних. Після нашого то так: I Русини і Волохи повинні б і могли б іти спільно, та тому стоять на перепоні з одної сторони такі Тиміньські, Воляни, котрі не хочуть іти спільно, рука в руку, плече коло плеча, а волять гнати ся перед Волохами в три погибелі, лизати їм лаби, повзати ся перед ними, бо вже так зроду навикли, а з другого боку стоять на перепоні такі Морари, Мустаці, Стирчі, котрі всіх сил докладають, щоб панувати, а панувати не лиши над нами, але і над Волохами... Оба народи не мають властиво найменшої причини, щоб з собою ворогувати, оба вони в своїх правах рівно покривдані бідолахи, а нема кому за ними обстати, лиши в однім, в церкві удало ся Волохам захопити за часів сумної пам'яті Алезанього всю керму в руки, віддати ту керму пегідним румунізаторам, котрі стали Русинів пів-вечити і тим викликали вороговане. Треба одже лиши на тім однім поши, на поши церковнім усунути кривди, а згода вже готова. Коли ж Волохи хочуть народови руському подати „пояднавчу і дружеску долоню“, то най не подають тої долоні і ще де-що в долоні лише одному Тиміньському, а най нам дадуть забеснеку, що Русинам в церкві православний не буде діяти ся жадна кривда, що Русини будуть всюди мати своїх руских съяненників, своїх руских заступників в консисторії і всюди на рівні з Волохами — отсє буде згода. Без того нема і не буде згоди!

Автор каже, що „опозицію рядови ділати, то було б безглуздем“ — ну, у кого і так нема глупдів, то чи робить він опозицію рядови, чи ні — завсідні буде безглузде; а „що правительство не може против народності бути ворожим і що взагалі нема на съвіті жадного правительства, котре-б своїм народам злого бажало“ — се вже найбільше безглузде, на яке автор здобув ся. То за часів Алезанього, коли Русини не мали ай одного посла, не могли нігде найти жадного права для руского народу, чи в тих часах правительство після думки автора було Русинам прихильне? Я чув, що п. Тиміньский колись інакше говорив, але може то такоже було безглузде.

Чиста брехня і підла відумка є, що „др. Стоцкій і Пігуляк хотіли самі з Волохами злучити ся, если-б ті були лиши обов'язали ся вибаги посла Пігуляка до виділу краєвого“. Оба ті посли нігде, ні з одним волоським послом про се не говорили, і жаден волоський посол з ними не говорив. Що п. Пігуляк був би виповнив се місце з більшою користю для руского народу, а не був би лиши прихвостнем п. Мустаці — про се не треба й говорити.

Так само підла брехня є, що „Пігуляк просив у правительства, аби воно п. Стоцкого іменувало інспектором для школ народних“, Становиско п. др. Стоцкого яко професора університету є таке, що він хиба би захорував на туманське безглузде та заміняв его на становиско інспек-

*) В посіднім числі Купчанкової „Русской Правды“ стоїть так: На „Русской Правде“ жертвували 1) митрополит московський і хромський 100 рублів, 2) члени черновецької православної консисторії 50 зл., 3) митрополит Морар-Андрієвич 50 зл., 4) губернатор харківський 5 рублів.

тора. Тим гадав автор селян обдурити, але вже й на селі знають, що то є професор університету.

Автор так само фальшує правду, як п. Тимінський стеноґрафічні протоколи, коли каже, що „п. Стоцький яzik загубив і не відповів нічого“ Мустасії в соймі. По замкненю дебаті і такі „зрілі“ політики, як п. Тимінський, що то зачислив державну стаднину в Радівцях до фахових середніх шкіл, не съмлюють говорити, а вже ж п. Стоцький був би его покровителеви показав, де раки зимиують. Ми знаємо, що др. Стоцький ніколи ще не загубив язика, а як автор нам не вірить, то най-ся спитає п. Тимінського, а той ему потвердить, що др. Стоцький так язиком як пилою ріже, особливо де ходить о то, нечесні вчинки п. Тимінського розкрити, а ріже ним в очі, а не позаочі.

Коли хтось колись „ганьбив наше съвіщенство а підносив лиши уніяцьке“ — то був се один однієї нікай Тимінський, та про се ми зрештою даліше не говорим; ми в сирахах вірі лишаемо кожному свою волю.

Із всего докладно видно, що політика Тимінського лиш з днія на день; а се ще ясніше показує факт, що він раз величав ся тим, що ходив з В. Проданом до Найяснішого цісаря просити о руску гімназию, а тенер в своїй промові в соймі махнув рукою на ту гімназию і вже не хоче гімназії. Нема в тій політиці жадної і найменшоїсталості, вірності, правдивості, нема моральної підстави: брехня, глупота і крутарство, а тим, як то кажуть, съвіт перейде, але назад ся не вернеш...

Коли п. Тимінський або автор хоче особисто переконати ся з книг адміністраційних „Буковини“, то редакція певно ему позволить в них вглянути, і там він побачить, що „Буковина“ помімо страшних видатків, ще ніколи, від коли виходить — а се вже Богу дякувати ось мий рік до кінця добігає — так добре не стояла, як сего року. Число предплатників таке, як ще ніколи не було; читають „Буковину“ і селяни і інтелігенція; і любують ся нею, а най-швидший доказ ті ріжні дописи з ріжних сторін Руси. Коли-ж п. Тимінський не має лиця явити ся в редакції, то най-спитає свого нового приятеля і покровителя п. Чоппа, у котрого друкує ся „Буковина“, а той потвердить, що „Буковина“ так точно і докладно в послідніх двох роках оилася друкарню, як ніколи перед тим; противно п. Чоппи страх собі кривдує на ті часи, коли то п. Тимінський завідував „Буковиною“ — з тих часів задля великої „господарності“ п. Тимінського де-що ще лишило ся, але най-п. Чопп не дивується — Тимінський всюди так „господарив“, та на его „господарці“ пізнали ся, і він вже лиши в відлі краєвім разом з Мустасою „господарити...“

Одно при тім всім впадає в очі, Автор брошури на всіх Жидів та Німців страх бій забий, відмовляє їм всякого права, всіх бій їх з краю повігаячи як зайдів, заволоків, а прецінь свою броншуру друкував у жида Чоппа. Ба, що пе ліпше, автор і п. Тимінський і антисеміт Мустаса пайшли в газеті „Bukowinaer Rundschau“, котру видає жид, притулок, злучилися з жидом против „Буковини“. Оттака то моральність політики Тимінського і політики таких антисемітів, як Мустаса. Де румунізаторам розходить ся о то, щоб Русинів поборювати, там вони не питають, чи жид, чи хто, а лучать ся з ним, щоб нас нівечти, болотом обкідати і ногами допатти, але кричати гвалт, коли ми задля обороны перед їх начастями лучимо ся з Німцями і Вірменами. Таке саме робить п. Тимінський.

Про справи нашої письменної мови наговорив автор таких нісенітниць, що з того хиба те одно видно, що автор, хто знає, чи не менше ще навіть сю справу розуміє, як п. Шкурган, що деколи також уміє пописувати ся подібними „язико-словинами“ розіправами.

Безгранице мам'яло цтво, котре съвідчить, що у автора і у тих політиків, котрих поступоване він силує ся оправдати, затерли ся вже всіні сліди почуття людской і народной гідності, виявляє ся в словах, що „ми Русини все, що маємо, завідаємо ридови“. — Що-ж ми Русини маємо? Маємо давати податки, ставити рекрут, вибирати таких послів, як був Зота та другі, і який тепер є Тимінський, Волян, Бежан, Василько і інші, ну, і що-ж ще? Чи маємо ми свої школи народні більшекласові? Чи маємо ми

руску гімназию, руску учительську семінарію, рускі богословські науки? Чи маємо ми рускі суди, почти, староства? Чи маємо ми руских съвіщенників, совітників консисторских, руского владику? — Нічого не маємо! — І що-ж ми маємо завідати рядови?! За рускі гроши, що складають громада на школи, не маємо навіть таких школ, як вони за ті гроши повинні і могли-б бути. Та за се вже ми не хочемо спихати всю вину на ряд. Ні! Мужі, що стоять на чолі ряду, не завсіди докладно обізнані з нашими потребами народними. Тут винні такі посли ніби то рускі як Тимінський і Волян, котрі про народні потреби президента краєвому і не писнуть; котрі замість підцерти жаданя д-ра Стоцького і Шкургана в соймі, ще з того съмють ся; котрим се утіху справляє, що заступник правительства навіть слівцем на ті жаданя не відповів; котрі піднирають своєю політикою тих, що нас в церкві як найбільше дусять; котрі всі щирі заходи послів Шкургана і Стоцького, аби рускому народові ліпше стало, нівечать; котрим руска гімназия, що виходувала-б нам щиро руску — а не романо-фільську — інтелігенцію, зовсім байдуже; котрим одним словом всі рускі справи більше байдужні, ніж самому рядови: котрі лиши одно знають, щоб за себе самих дбати, щоб ім добре було; котрі дялого не соромлять ся ходити в чужім ярмі, лизати ворожі лаби... Ось хто винен рускій недолі?! Зацерез те, що Русини вибрають собі таких послів, як отсі два, зацерез те, що вибрали і вибрають собі ще таких послів: як Василько, Бежан, Зота, Мустаса і т. д., зацерез те Русини нічого не мають, не мають одже нікому нічого завідати.

Ні, таки Русини де-що мають, Мають „Національний Дім“, мають „Руску Бесіду“, мають дорогу свою газету „Буковину“ — але все то Русини самі собі завідають! Наші товариства рускі, наша люба і щирі приятелька „Буковина“ — що вже через вісім літ неустрасимо боре ся за правду, за наші права, що голосить цілому съвітові наші кривди — ось хто боре ся і всюди допоминає ся, щоб Русини щось мали! І їх праця вкупні з працею щиріх наших руских народних послів Шкургана і др. Стоцького чей незабавом удастя ся, придбати де-що і для руского народу такого, щоб ми могли бути вдячні і рядови.

Горім ся проте, братя, окото руских наших щиро-народних товариств, горім ся около „Буковини“, — а недоля наша чей небавом скінчиться ся, бо разом, в купі, цілою громадою зможем здобути собі наші призначені нам права. Не слухайте дурисьвітів таких, як автор обговореної брошурки, як Кунчанко, Тимінський і др. — вони все те роблять, щоб лиць їм було добре, а слухайте щирого голосу наших патріотів з Черновець, вони Вас ведуть до добра, до щастя, до ліпшої долі.

Таким словом поздоровляє всіх щиріх Русинів Ваш щиріший приятель

М.

З черновецького повіту.

Високоповажаний пане Редакторе!

Послухайте наступуючий факт, і осудіть, чи се „на пасть чи злоба“!

В ч. 21. часописи „Bukowiner pädagogische Blätter“ поміщена стаття д. Івана Савіцького, учителя з Мамаєвів-нових, під заголовком „Як учити поодиноких букв після нового букваря“, до котрого то заголовка додана шумна замітка редакційна „Вравопись точно після манускрипту“. На що ся замітка причілена, легко домислитися кождий, що тілько прочитав ту нескладну писанину д. Шкургана, названу „Переважна справа.“ „Audiatur et altera pars“, поміщену в однім з давніших чисел тої самої часописи у відповідь на попередні статі д. Поповича „Переважна справа“.

Д. Шкурган, яко член редакційного комітету й самостійний редактор рускої частини спімненої часописи, хотів свою заміткою читателів статі д. Савіцького мабуть уважними зробити на її правопись, немов кажучи: „Дивіть ся та дивуйтесь, як д. Савіцький фонетично пише. (Замітка тиж фонетично написана).

І справді, орто-графія в тій статі чудна. Незважаючи на очіканий стилістичні та інтерпункційні, можна знайти в ній гарне число ошибок проти правописи. Вільша частина цих ошибок лежить в злім віддання звуків „и“ та „е“ і в пропущенню букви „ї“. З того можна хиба заключити, що д. Савіцький не знає правописи, але-ж її, бо всі статі в попередніх числах тої самої часописи, що написані етимологічно, не-позволяють так гадати. Там правопись — включивши примішку Шкурганової „етимології“ — добра, помимо того, що вона етимологічна. Можна-б отже в сім разів сказати, що д. Савіцький ліпше пише етимологічно, як фонетично? Та се також ві. Там помилки такі, що він їх мусів би і в статіх з етимологічною правописою зробити. А може д. Шкурган ті помилки, які в етимологічних статіх може бути, тілько на то справляю, щоб съвітови тумана пустити, що д. Савіцький і всі другі учителі добре етимологічно писати вміють. Д. Савіцький, если-б він з увагою ту фонетичну статю був писав, був би тілько помилок не паробив. Подибує ся там: Учитель пиши (стор. 337 — ряд 7. з низу), але також: Учитель пише (стор. 337 — ряд 5. з низу). Є там: „Вимовти!“ (стор. 338, ряд 3., 12., 15. з гори), але й кілька разів: „Читайте!“ (стор. 338, ряд 18., 20., 21., 22.) Знайти можна: „Уважайти!“ (стор. 338, ряд 17. з гори), але й „Уважайте!“ (стор. 338, ряд 6. з гори).

Чи-ж треба ліпших доводів, що д. Савіцький при писаню тої статі на правопись менше зважав а спустившись на д. Шкургана, дав ему єї до поміщення, не прочитавши ще раз, та не перевірювавши, чи вона — як Німець каже — „drückegei“? Д. Савіцькому і не снилось, що етимологічний Шкурган чекав на такі помилки як каня на дощ; він і помістив їх так, як дістав, не справивши їх найменшої помилки, лишив ще й друкарські помилки, щоб тим автора, а очевидно і фонетичну правопись на съміх виставити. До того ще своюю приміткою звертає увагу на правопись тої статі, щоби тим більше найшло ся таких, котрі би д. Савіцького як найгірше осудили.

Чи таке поступоване чесне? Чи „Bukowiner pädagogische Blätter“ мають служити до таких Шкурганських вибриків? Чи учителі Русини мають се терпіти? — Таке поступоване д. Шкургана в високій мірі злобне і заслугує на найострійшу нагану.

Учитель.

З України.

Вироби селянок з Поділля на виставі в Чікаго.

З певних жерел дізнаю ся я, що пані Декарье має експонувати на всесвітній виставі в Чікаго гантовання сріблом та золотом селянок Ямпільского повіту, Подільської губернії. Діличись з читачами „Буковини“ сюю цікавою звісткою, скажу кілька слів про самі вироби,

Осередок виробів — с. Клембівка, Ямпіль. В Клембівці сливе усі селянки — і дівчата і молодиці — вміють гантовати та ткати „бомбак“, се-б то полотно, на котрім гантують. Властиво „бомбаком“ називають тут тоненькі бавовняні нитки, котрі купують ся в крамницях у жидів. Основа в такім полотні буває плоскінна, а поробок (підткання) — бомбаковий, есть і цілком бомбакове. Полотно звичайно тоненьке та вузьке, жовтувате, дуже гарне на вигляд. Селянки купують їго на працівниців сорочки, а пані — на сукні, що останніми часами дуже увійшли в моду. Аршин бомбаку продають від 25—40 коп. На такім то полотній гантують золотими та срібними нитками — „широм“, а самий спосіб гантовання називають „нізью“, се-б то вишивають так, що нитка цільно укладається коло нитки і гантовання з обох боків виходить однакове. Спершу, поки не було посипу на такі вироби серед тутешній інтелігенції, селянки гантували тільки для власної потреби: полотни для працівниць сорочки, хвартухи, ширінки (звичайно дівчата нарубкам), рушники на образи, то що, та й то в ряди-годи, довгими зимовими

вечорами, коли бував вільний час. Тенер же, від коли вишивки „широм“ почали розповсюджувати ся поміж панством, від коли з'єплює на її вироби, настали справжні гантарки специалістки, що тільки й живуть з гантования, що не йдуть в житва жити хліб, а сидять над шитвом, щоб налагодити вишивок на продаж на ярмарок, або скінчти заказ якої богатої пані.

На продаж вишивают ковнірчики, погрудки, рукавиці, листви до суконь; жілетки, рушники, серветки і таке інше. Правду сказати — робота буває чудова, взірці гарні, рясні. За те її ціна вишивок досить висока: так рушник довжиною в 2½ аршина, вишиваний сріблом та золотим широм від 2—3 карбованців; за ковнірчик, погрудки та рукавиці до сукні 4—8 рублів; вважаючи на те, яка вишивка. Жілетка 4—5 карбов. і т. д.

На ярмарках по городах і по місточках на Поділлю часто можна зустріти віз, наладований сувоями бомбакового полотна та вишивками. То клембівські гантарки вирядили в світ свої вироби, вибрали якого меткого селянина, що згодився за певний відсоток від проданого пуститись в крамарську мандрівку. І буває, торгають добре. Так я знаю, що за тиждень в однім невеликімгороді продали полотна та вишивок більш, як на 100 рублів.

Отсія то вироби подільських селянок й фігурувати муть на виставі в Чікаро, яко експонати пані Декарєр.

При нагоді сей замітки з жальком мушу зазначити факт величі некористних умов, в яких стоїть у нас на Україні народний промисл. І не дивно, бо бідний, неосвічений український селянин не може дати собі ради, а байдужна інтелігентія не поспішається ся подати руку „меншому братові“, бо її не стає почину, вона чекає, поки „німець“ покаже стежку, а то її просто не доторкується ся до того, що давно вже пора звернути увагу на народний промисл та всячими заходами підняти его.

А німець тим часом „показує“. Так я якось читав в московських часописах, що у Франції з'організувалась акціонерна спілка для скуповування українських плахот, і невідомий, що тут не обійтеться без жидівських рук, без експлоатації.

Тай з виставою в Чікаро. Ніхто з Українців не піклував ся об тім (принаймні я нігде не читав про се), щоб референтувати Україну на всесвітній виставі, перед цілим світом заявити, що і ми, Українці, існуємо та маємо свою культуру. Та вже пані Декарєр, спасибіг її, своїми експонатами натякне в Америці про бідолашину Україну.

А як би не американська пані Е. І. Лінева, котра має під час вистави в Чікаро читати лекції про народну українську музику, то Американці съміливо могли б подумати, що ми німі, як риби. Сумно!

М. Коцюб.

Дрібні вісти.

† Юсиф Кохановский, совітник правительственний, номер сего дня рано на удар серця. Похорони відбудуться в неділю по обіді.

Вибори до ради громадської в Чернівцях
Се перший раз стало ся, що всій політичні товариства Черновець, одже і „Руска Рада“ призначали потребу завязати спільні комітети виборчі. Повідомих нарадах сего комітету згоджено ся вибрати трьох Русинів по предложенню „Рускої Ради“ а іменно, з першої курії: др. Вол. Заложецького, з другої курії: совітника Ясеницького і проф. Ер. Штуляка. Тим здобули Русини одно місце більше, бо до тепер засідали в раді громадській 2 Русини: надсов. Винницький і др. Волян. Ми візвамо і просимо всіх наших виборців в власнім інтересі, бо в інтересі рускої справи, авити ся на 13. с. м. до вибору і голосувати так, як Русини згодилися з всіма іншими народностями міста. Станьмо раз всі як один муж і голосуймо однаково, аби не посуджувано нас вічно народом незгідливим і незрілим до політичного життя! То-ж надієм ся, що всі наші виборці послухають нашої ради і віддадуть свої голоси на 13. с. м. на лісту уложену всіма партіями. Прийдіть і вибираїте: сов. В. Ясеницького,

проф. Ер. Штуляка, др. Райса, др. Голденберга, сов. Чернецького, римара Тишінського, др. Стрельбіцького, інженера Чижевського, проф. Стефановича, др. Табору, секр. В. Морари і управ. почти Чунтуляка.

Міністерство просвіти запровадило рішенням з 25. листопада с. р. фундаментальну правопису у всіх школах, де преподає ся руський язык.

Заборонене торгів викликало велику нужду межі селянами. Вже через велику сегорічну сушу виказав ся слабий врожай, до того не може бідний селянин з гospодарки і крейцара заробити. Купці, що торгають беззограмм, приходять до дому і беруть беззругу у селяніна майже даром. Бідні селяни мусять тратити, бо хліба мало, а податки тиснуть. Різники роблять великі мастки — решта людей стогнить через дорожню, бо ціна мяса як на весні, так і тепер майже однаєка. Люди ходять смутні і питаюти одні другого, що се має бути? І слабості на худобу нема, і торгу нема! Чи нема кому упізнити ся у ряду о поміч? 1 ми далі будем казати, як та вівця: „Чоловіче, я не криця, от з мене кров потекла, як нестане па мені шкіри, на чим вони поросте?“

Виказ складаних жертв. На жіночі в підавництво зібрали Ви. пані: Евгенія Рибакова з Утіхович 21 зл., Марія Реваковичівна з Козлови 19 зл. 60 кр., Омелія Хомік з Бережан 10 зл. З тих на руки Марії Реваковичівної зложили: Ви. Стефанія Ревакович з Підбужа 2 зл., Титко Ревакович 1 зл.. Ольга Реваковичівна 50 кр., Наталія Реваковичівна 20 кр., Ем. Куричак 1 зл., Марія Ломницька з Кропивника старого 1 зл. 50 кр., Амалія Морозова з Рибника 1 зл., Ів. Ших з Довгого підбужського 60 кр., Марія Ших 20 кр., Ольга Гонтарська в Ластівках 50 кр. Кар. Клишків з Олаки 1 зл., Клементина Кушнір в Сторонці 1 зл. — З Русинок і Русинів верховини скілької і долинської зложили: о. Ів. Ревакович 1 зл., Богуслава Охримович 1 зл., Апт. Лучаківська 50 кр., Ольга Громницька 50 кр. Апт. Лучаківський 20 кр., Ольга Бачинська 1 зл., Мар. Устянович 1 зл., о. К. Роснецький 40 кр., Мар. Кравс 50 кр., Албіна Говдун 30 кр., Ольга Ревакович 1 зл., Анна Ревакович 50 кр., Мар. Ревакович 1 зл., Клем. Торбова 20 кр. — На руки Омелії Хоміківної в Бережанах зложили: Ви. Клявдія Кордубова 1 зл. 20 кр., Чайковська 1 зл., М. Кальбова 1 зл., Ом. Хоміківна 1 зл. 28 кр., Мих. Яцків 1 зл. 30 кр., о. Кузьма 50 кр., К. Хомікова 37 кр., Ів. Любасьовська 30 кр., Анна Жедюківна 30 кр., Д. 20 кр., Н. В. 20 кр., І. К. 20 кр., В. Багринович 29 кр., Н. К. 15 кр., З. 10 кр. — В Вікторові на празнику зібрали п. Евг. Клосевич 1 зл. 41 кр. Між тими зложили о. Яцкевич 40 кр. і о. Домбровський 30 кр. — Поіменний список тих осіб, що зложили жертві на руки п. Рибакової подамо пізніше. — Просто від себе надіслали Ви.: Куроцька з Калуша 3 зл., Текля Навроцька з Станіславова 1 зл., др. Окунєвський (посол) 5 зл., Осип Маковей 50 кр., о. Ом. Боярський 1 зл., Клим. Боярська 1 зл., щадниця громадська в Кричці 1 зл., невідомий добродій з України 1 рубль, від ленти лишилося 15 зл., разом 80 кр. 71 кр. — Подаючи список жертв на жіноче видавництво складаємо прилюдну подяку всім жертвуючим, а особливо тим паням і панам, що лично збиралі складки і маемо надію, що і від другі пані і пані, що мають нації відозви з рівною ревностю, займуться збиранем жертв, як також, що в нашій суспільноті знайдеться ще не мало людей прихильних жіночому рухові, котрі схочуть хотіть маленькими датками прити ему в поміч. Референтки жіночого віча в Стрию: Наталія Кобринська, Евгенія Ярошінська.

НАДІСЛАНЕ.

„Мамо, на Різдво дістану чайже знова одну скриночку доповняючу до будованих домиків?“ Так, здається, питаеться много дітей, а розумніші з них додають ще: Мамо! мусить бути таке а таке число і якір мусить на ній бути, бо інакше не можу їх ужити до моїх двох якорів скриночок будовлиних. Так є і в дійстності, як бачимо се з великої лісті похвал фірми „F. Ad. Richter

Сіє“, у Відні. Між подарунками на Різдво найвідповідніші суть безперечно якорі скрипки будівляні; хто їх бачив у знакомого, той собі їх купує, а хто їх має, побільшує їх що року через закупно доповняючих скрипок. Ще річ неможлива при жадній іншій забаві, що без винятку стають ся в коротці без царості. Противно ж якорі скрипки будівляні остають літами і зі взгляду на тревалість, суть найдешевшим подарунком.

Ціна збіжжа.

В Чернівцях платили дні 9. листопада 1892-го р. за 100 кільограмів найлішої:

пшениці	7.60	7.80	зл.
жита	5.90	6.00	„
ячменю	6.—	6.25	„
вівса	4.80	4.90	„
ріпаку	11.50	11.75	„
конюшини	64.00	66.00	„
кукурудзи	4.90	5.—	„
гороху	5.75	7.—	„
оковити	11.75	12.00	„

Курс монет

дні 9. листопада 1892-го р.

дукат	5.66	5.73	зл.
рубель папер.	1.17	1.18	„
наролондор	9.52	9.56	„
100 марок	58.60	58.80	„

Ріхтера забавки терпеливості: Ломіголова.

Хрестолом, загадка круга, головом, пітагорас і т. д. тепер ще забавніші, як перше, бо в нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Лінне з правдивою маркою „якір“. Ціна 35 кр. від штуки.

Тисячі і ще раз тисячі родичів признали велику вартість звітних Ріхтерових

„якірних коробок з камінчиками до будови“.

Нема лішої і більше поучаючої забавки для дітей! Сі „якірні коробки“ є найліпші і зі взглядів на тревалість найдешевші подарунки різдані для малих і більших дітей. Близші відомості що до „якірних коробок“ і що до „забавок терпеливості“ можна знайти в новім ціннику з прегарними видами будівель. Всі родичі повинні сяї цінник як найскоріше під підписаної фірми зважати, аби завчасу могли собі вибрати справді гарний дарунок для своїх дітей. Хто не хоче тяжко обманутися при купії беззарвоних підроблені, сей найвідкликаніший коробка без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Тож треба жадати лише „Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови“, котрі завше недослідні в своїй вартості продаються ся за ціну 35, 70, 40 кр. до 5 зл.— і више у всіх виділівших складах забавок.

Ф. Ад. Ріхтер і комп.

перша австрійко-угорська фабрика коробок з камінчиками до будови.

Відень, I. Niebelungengasse 4.
Rudolstadt, Olten, Rotterdam, London,
New-York.

Антоній Табакар і Гайні

торговля коріння, вина і делікатесів в Чернівцях, ринок,

поручас свій богатий склад кави, полуничевих овочів, російського чаю, шоколаді, руму Ямайки, та всіх розлії і лікерів

БОГАТИЙ СКЛАД ВИНА

гуртом і подрібно, по особливих знижених цінах. — Постійний склад різких товарів з хінського срібла.

Однокій склад і агентура для Буковини

Ц. К. пр. Фабрики господарських машин

Clayton-a i Shuttleworth-a

Відень і Лінкольн (Англія).

Льюкомобіл, всікі плуги, молотильні, машини до сійби, коченя і тереблення кукурудзи, млинки, млини, січкарії, сікавки

помії і т. д.

Найлішний і найтаний олій до машин.